

ฟิลิปปินส์ก่อนสเปนเข้าปกครอง

ก่อนสเปนเข้ามีอำนาจและยึดครองฟิลิปปินส์เป็นอาณานิคมของตน ฟิลิปปินส์เป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย ทั้งยังเป็นดินแดนที่ประเทศเพื่อนบ้านปรารถนาเข้าไปตั้งถิ่นฐาน และยึดครองเป็นอาณานิคม ฟิลิปปินส์ได้เคยถูกยึดครองโดยชาวและจีน และในระหว่างปี พ.ศ. ๑๔๕๐ - ๑๕๖๕ ดินแดนบางส่วนของฟิลิปปินส์ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสุลต่าน (Sultan) แห่งเบอร์เนียว ในศตวรรษที่ ๑๕ สเปนเริ่มเข้ามามีบทบาทในเอเชีย และค้นพบฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. ๑๕๒๑ ชั่วระยะเวลา ๔ ปี ต่อมา สเปนก็สามารถขยายอิทธิพลและยึดครองฟิลิปปินส์เป็นอาณานิคมของตนสำเร็จ และได้เข้าปกครองดินแดนแห่งนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๕๖๕ จนถึงปี ค.ศ. ๑๘๙๘ รวมเวลากว่า ๓ ศตวรรษ

ชาวฟิลิปปินส์ปัจจุบันสืบเชื้อสายมาจากพวกนีกริโท (Negritos หรือ Aetas) ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในฟิลิปปินส์เป็นพวกแรก ชาวพื้นเมืองเหล่านี้ยังป่าเถื่อน และไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง^๒ นอกจากชาวพื้นเมืองนีกริโทแล้ว ชาวฟิลิปปินส์ยังสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวอินโดนีเซีย มองโกล และมาเลย์ ชาวอินโดนีเซียและชาวมองโกลได้อพยพจากเอเชียตอนกลาง รวมทั้งจากหมู่เกาะทางตะวันตกเฉียงใต้ของฟิลิปปินส์ เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณมินดาเนา

^๑ W. Cameron Forbes, The Philippine Islands (Vol. 1; Massachusetts : The Riberside Press, 1928), p. 31.

^๒ Leandro H. Fernández, A Brief History of the Philippines (Boston : Ginn and Company, 1951), p. 1.

ลูนตอนเหนือ เมื่อประมาณ ๓,๐๐๐ ปีล่วงมาแล้ว^๓ ส่วนชาวมาเลย์ได้อพยพมาจากบริเวณแหลมมลายูเมื่อประมาณ ๘๐๐๐ - ๓๐๐๐ ปีที่ผ่านมา ชาวมาเลย์ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในลูนตอนใต้ พาลาวัน มินโคโร วิสายัน และมินคาเนา^๔ ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๕ ชาวอาหรับ ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลทางการค้าในเอเชียอาคเนย์ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๙ เริ่มมีอิทธิพลทางการปกครองในบริเวณแหลมมลายู และหมู่เกาะมลายู พวกอาหรับได้ขยายอิทธิพลของตนไปยังตอนใต้ของฟิลิปปินส์ได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณชายฝั่งทะเลในซูลู มินดาเนา และในศตวรรษที่ ๑๕ ชาวอาหรับก็เริ่มมีอำนาจทางการปกครองในมินดาเนา ซูลู แม้แต่ในมิดากก็ถูกปกครองโดยทายาทของสุลต่านแห่งบอร์เนียว^๕ ชาวอาหรับซึ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอาณานิคมนี้ได้แก่บรรพบุรุษของชาวฟิลิปปินส์ที่นับถือศาสนาอิสลามในปัจจุบันนั่นเอง

๑. สภากษัตริย์

สังคมฟิลิปปินส์ก่อนสเปนเข้าปกครองมีลักษณะของสังคมจารีตประเพณี กฎเกณฑ์ และระเบียบต่าง ๆ ในสังคม มีพื้นฐานอยู่บนกฎหมายที่บทบัญญัติขึ้นจากความนึกเห็น

^๓ Ibid., p. 3, and G.A. Chatfield, The Philippines (Tokyo: Dai Nippon Printing Co. Ltd., 1961), pp. 10 - 12.

^๔ Fernandez, op.cit., pp. 4 - 6.

^๕ Cesar Adib Majul, Muslims in The Philippines (2d ed.; Quezon City : The University of the Philippines Press, 1973), pp. 37 - 40 and pp. 63 - 70.

ของบรรดาหัวหน้าครอบครัว และของชนชั้นปกครอง และยังมีพื้นฐานอยู่บนขนบประเพณีของสังคมที่ถูกกำหนดโดยชนชั้นปกครอง ซึ่งได้รับการปฏิบัติตามและยึดมั่นกันมาโดยปราศจากข้อโต้แย้งจากสมาชิกภายในสังคม^๖ ผู้ฝืนขนบประเพณีก็จะได้รับโทษตามกฎหมาย ในด้านความเชื่อถือทางศาสนาของชาวพื้นเมืองนั้น ปรากฏว่าชาวพื้นเมืองในสมัยนี้ยังไม่ีศาสนาเป็นของตนเอง (Paganism)

ชาวพื้นเมืองมีความเชื่อถือในพระเจ้า (Supreme Being) ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ รวมทั้งมนุษย์ชายหญิงขึ้นในโลก^๗ มีชื่อเรียกพระเจ้าแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น Bathala, Laon, Akasi, Gugurang เป็นต้น นอกจากพระเจ้าแล้ว ชาวพื้นเมืองยังมีความเชื่อถือในเทพเจ้า (Minor Gods) เช่น เทพเจ้าแห่งสงคราม เทพเจ้าแห่งไฟ เทพเจ้าแห่งความเข้มแข็ง และเทพเจ้าแห่งอำนาจ ว่าเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือพวกตน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อถือในวิญญาณ เชื่อว่ามนุษย์ที่ตายไป วิญญาณจะได้รับผลตอบแทนจากการกระทำในขณะที่มีชีวิตอยู่ กล่าวคือ วิญญาณของคนชั่วจะถูกลงโทษ ส่วนวิญญาณของคนดีก็จะได้รับผลดีเป็นการตอบแทน รวมทั้งมีความเชื่อ นับถือธรรมชาติ เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ภูเขา แม่น้ำ ต้นไม้ และสัตว์ต่าง ๆ อีกด้วย^๘ ความเชื่อถือศรัทธาของชาวพื้นเมืองในธรรมชาติ และพระเจ้ายังคงมีอยู่ต่อมา จนถึงศตวรรษที่ ๑๒ ระหว่างศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ ศาสนาฮินดู และพุทธศาสนาได้แผ่ขยายอิทธิพลจากอินเดียบังฟิลิปปินส์ แต่มีอิทธิพลเหนือชาวพื้นเมืองน้อยมาก^๙

^๖ Ibid.

^๗ John Leddy Phelan, The Hispanization of The Philippines (Wisconsin : The University of Wisconsin Press, 1967), p. 23.

^๘ E.B. Rodriguez, Philippine Culture (Manila : Alip & Sons Inc., 1948), pp. 25 - 27.

^๙ Ibid., p. 30.

ในศตวรรษที่ ๑๕ ศาสนาอิสลามเจริญรุ่งเรือง และแพร่หลายไปยังมินดาเนา ซูลู และไพลายศตวรรษนี้เอง ศรัทธาและความเชื่อของชาวพื้นเมืองในทางตอนใต้ของประเทศ ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงจากการนับถือพระเจ้า และธรรมชาติ มานับถือศาสนาอิสลาม ส่วนทางตอนเหนือและตอนกลางของประเทศ อิทธิพลของศาสนาอิสลามมีน้อย

โครงสร้างทางสังคมของฟิลิปปินส์ก่อนสเปนเข้าครอบครองนั้น เป็นสังคมที่ประกอบด้วยชนชั้นต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกดังนี้คือ

๑. ชนชั้นปกครอง (Noble) ได้แก่บรรดาหัวหน้าเผ่าต่าง ๆ รวมตลอดถึงครอบครัวและวงศ์ญาติของหัวหน้าด้วย ชนชั้นปกครองเป็นกลุ่มที่มีอำนาจในสังคมอย่างกว้างขวาง สามารถปฏิบัติต่อสมาชิกภายใต้การปกครองของตนได้อย่างเสรี ตามความต้องการ และความพอใจของตนเป็นใหญ่^{๑๐}

๒. เสรีชน (Freeman หรือ Maharlicas) พวกนี้ได้แก่พวกนักรบและบางกลุ่มก็เป็นญาติของชนชั้นปกครอง พวกเสรีชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น บ้าน ที่ดิน ทุ่งนา ที่อยู่ในครอบครองของตน เสรีชนไม่ต้องเสียภาษี หรือแบ่งผลผลิตของตนให้แก่หัวหน้าหรือชนชั้นปกครองแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม พวกเสรีชนก็มีข้อผูกพัน หรือพันธะที่จะต้องปฏิบัติต่อชนชั้นปกครอง กล่าวคือ ต้องช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่ชนชั้นปกครองในเวลาสงคราม และในยามสงบก็อาจจะต้องให้ความช่วยเหลือในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การสร้างบ้านโดยไม่ได้รับค่าจ้างตอบแทนแต่ประการใด^{๑๑}

---

^{๑๐} Arturo M. Tolentino, The Government of the Philippines (Manila : R.P. Garcia Publishing, 1950), p. 88.

^{๑๑} Fernández, op.cit., p. 60.

๓. พวกชาวนาอิสระ (Aliping Namamahay หรือ share tenants) พวกชาวนาอิสระสามารถมีทรัพย์สินเป็นของตนเอง มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง มีสิทธิในการตัดสินใจที่จะแต่งงานเป็นของตนเอง แม้ชาวนาอิสระจะมีสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ ที่นครครอบครองก็ตาม แต่ชาวนาอิสระเหล่านี้จะต้องเสียภาษีให้แก่พวกหัวหน้า ในรูปของการแบ่งผลผลิตของตนให้แก่หัวหน้าถึงหนึ่งในสาม และในกรณีที่เกิดความวุ่นวายหรือเกิดสงครามขึ้น ก็จะต้องให้ความช่วยเหลือและร่วมมือแก่หัวหน้าอีกด้วย^{๑๒} พวกชนชั้นปกครองไม่มีสิทธิที่จะซื้อขายพวกชาวนาอิสระหรือแม้แต่จะนำไปจากภูมิลำเนาเดิม เพื่อผลประโยชน์ในการแสวงหาทรัพย์สินของหัวหน้าในอาณาบริเวณอื่น ๆ ทรัพย์สินส่วนตัวของชาวนาอิสระก็จะตกทอดเป็นมรดกของทายาทของตน

๔. พวกทาส (Aliping saguiguilid) พวกทาสจัดเป็นชนชั้นต่ำสุดในสังคม พวกทาสนี้ไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับเจ้าของ ซึ่งได้แก่พวกชนชั้นปกครองและพวกเสรีชน ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกทาสขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของหัวหน้าทั้งสิ้น แม้กระทั่งการแต่งงานก็ต้องได้รับความยินยอมจากหัวหน้าเท่านั้น ทาสเหล่านี้จะต้องทำงานให้แก่หัวหน้าและเสรีชน ไม่ว่าจะ เป็นงานในไร่ในนาหรืองานภายในบ้าน โดยไม่ได้รับค่าจ้างตอบแทนแต่ประการใด^{๑๓} ทาสมีอยู่หลายประเภท เช่น จากเชลยในสงคราม ทาสจากการซื้อขาย ทาสจากการเป็นหนี้ และทาสโดยกำเนิด^{๑๔} พวกทาสจะถูกขายเมื่อใดก็ได้ตามความต้องการของหัวหน้า

^{๑๒}

J.R.E. Waddell, An Introduction to Southeast Asian Politics (John Wiley & Sons Australasia Pty Ltd., 1972), p. 225.

^{๑๓}

Fernandez, loc.cit.

^{๑๔}

Phelan, op.cit., p. 20.

ตามความต้องการของหัวหน้า พวกทาสเหล่านี้จะพ้นจากการเป็นทาสเมื่อสามารถไถ่ถอนตัวเองเป็นอิสระ หรือแสดงความสามารถในสงครามเท่านั้น นอกจากนี้แล้ว พวกทาสยังถูกเลือก เพื่อให้ตายตามหัวหน้าของคน^{๑๕} เมื่อหัวหน้าตายไป เพื่อให้ร่วมเดินทางไปด้วย ไม่ว่าวิญญูจะไ้รับโทษ หรือได้รับผลดีตอบแทนก็ตาม

โครงสร้างทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมดังกล่าวมานั้น ดำเนินมาจนถึงสมัยสเปนเข้าปกครอง ภายหลังจากที่สเปนเข้ามามีอำนาจแล้ว ก็โดยยกเลิกการมีทาสในสังคม

๒. สภาพเศรษฐกิจ

ภาวะทางเศรษฐกิจและการค้าภายในฟิลิปปินส์ ในระยะก่อนถูกสเปนปกครอง นั้น เป็นระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองเป็นส่วนใหญ่ ชาวพื้นเมืองในท้องถิ่นต่าง ๆ มีการผลิตเพื่อการบริโภคมากกว่าการค้าขาย ยกเว้นในบางท้องถิ่น ซึ่งมีการค้าขายเกิดขึ้น มีการใช้ทองคำและเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ในบางท้องถิ่นที่มีความเจริญ ก็มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน (Cottage industry) เช่น การทอเครื่องนุ่งห่ม การทำเครื่องประดับ^{๑๖}

ส่วนการค้าระหว่างประเทศนั้น ชาวฟิลิปปินส์ที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านมากมาย เช่นจีน เขมร อินโดจีน มลายู

^{๑๕} Fernández, op.cit., p. 76.

^{๑๖} Ramond Nelson, The Philippines (London : Thames and Hudson, 1968), p. 25.

อินเดียน และเป็นเส้นทางค้าขายที่สำคัญของจีน ในการติดต่อค้าขายกับอาหรับ
สินค้าเข้าที่สำคัญได้แก่ พวกเครื่องปั้น เครื่องเหล็ก เครื่องนุ่งห่ม^{๑๗} สินค้าออก
ที่สำคัญได้แก่ ฝรั่ง ผ้าไหมมาก เมื่อการค้าเจริญขึ้น ศูนย์กลางทางการค้าก็เพิ่ม
ขึ้น และไถ่ขยายไปยังมินลา ซิมู โจโล ระบบการค้าอย่างเสรีดังกล่าวมาโดยยุติ
ลงเมื่อสเปนเข้าครอบครอง โดยสเปนได้ผูกขาดการค้าไว้แต่ผู้เดียว^{๑๘}

๓. การปกครอง

ก่อนฟิลิปปินส์ถูกปกครองโดยต่างชาตินั้น สังคมฟิลิปปินส์ได้มีสถาบันทางการเมือง
เมืองของตน ซึ่งเป็นรูปการปกครองแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน กล่าวคือ ได้มีการแบ่ง
แยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ขนาดใหญ่บ้าง เล็กบ้าง แต่ละกลุ่มต่างก็มีที่ดินเป็นของตนเอง
ต่างก็มีอิสระในการปกครองอาณาเขตของตน โดยไม่ขึ้นแก่กัน รูปการปกครองของ
ฟิลิปปินส์ในสมัยก่อนสเปนปกครอง มีลักษณะดังนี้คือ

๑. การปกครองในรูปเผ่าต่าง ๆ (tribal) ซึ่งได้แก่บารังไก
(barangay หรือ balanghai) ภายในบารังไกมีลักษณะของครอบครัว
ใหญ่ (extended family) ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ญาติ และทาส แต่ละ
บารังไกประกอบด้วยครอบครัวต่าง ๆ ประมาณ ๓๐ - ๑๐๐ ครอบครัว^{๑๙}

^{๑๗}Division of Anthropology, Philippine National Museum,
50,000 Years of Philippine Pre-History.

^{๑๘}A.V.H. Hartendrop, History of Industry and Trade of
the Philippines (Manila : American Chamber of Commerce of the
Philippines Inc., 1958), p. 3.

^{๑๙}

Phelen, op.cit., p. 15

ในบางท้องถิ่นแต่ละบารังโกก็มีเพียง ๑๕ - ๒๐ ครอบครัวเท่านั้น บารังโกต่าง ๆ ต่างก็เป็นอิสระ มีอำนาจปกครองภายในอาณาเขตของตนอย่างกว้างขวาง (independent and autonomous) ทั้งนี้ ในบางครั้งบารังโกต่าง ๆ จะร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นในเวลาเกิดสงคราม หรือทำงานร่วมกันในยามสงบ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในบารังโกก็ดำเนินในลักษณะของเครือญาติ มากกว่าความสัมพันธ์ในทางการ เมือง

๒. ลักษณะการปกครองที่ผู้ปกครองมีฐานะคล้ายกษัตริย์ การปกครองแบบนี้ ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในบารังโกขนาดใหญ่ ในบารังโกหรือท้องถิ่นเหล่านี้จะมีคากู (Datu) หรือหัวหน้าเผ่า ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองทั้งในยามสงบและภาวะสงคราม คากูมักจะปกครองสมาชิกในสังคมของตน โดยใช้อำนาจ ~~พละการ~~ ^{พละการ} ผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง จะต้องเชื่อฟังคากูโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งยังต้องรับใช้คากูทั้งในยามสงบ และยามสงคราม ในยามสงบก็จะต้องส่งส่วยและเสียภาษีให้คากู ในยามสงคราม ก็จะต้องช่วยและสนับสนุนในการรบ^{๒๐} นอกจากนี้แล้ว คากูยังเป็นผู้ตรากฎหมาย นำกฎหมายมาใช้บังคับ และเป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในบารังโกแก่ผู้เกี่ยวข้อง^{๒๑}

---

^{๒๐} Onofre D. Corpuz, The Philippines (New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1965) p. 22.

^{๒๑} Jose M. Aruego, Philippine Government in Action (Manila : University Publishing Company, Inc., 1956), p. 1.

ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือต่อต้านจะถูกลงโทษโดยโชกฏหมายที่ส่วนใหญ่มีพื้นฐานอยู่บนขนบประเพณี (tribal law) เป็นสำคัญ แต่โดยปกติแล้ว คาทูมักจะได้รับค่านับถือ และการยอมรับจากสมาชิก ภายในบารังไกอย่างกว้างขวาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณหมู่เกาะทางตอนใต้ของประเทศ ซึ่งเป็นบริเวณที่พวกมุสลิมมีอำนาจ เช่นมินดาเนา ซูลู และซิบูก็จะมีสุลต่าน หรือราชา (Rajah) เป็นผู้ปกครอง สุลต่านหรือราชานี้ จะได้รับความภักดีจากสมาชิกที่อยู่ภายใต้การปกครองอย่างมาก และมากกว่าความภักดีที่บรรดาทูตทั้งหลายได้รับ^{๒๒} การสืบต่อตำแหน่งผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งคาทู หรือราชาก็ตาม อาจได้มาโดยการถูกเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถ ชี้อสัตย์ หรือมีฉะฉานโดยการสืบตำแหน่งทางสายเลือด แต่โดยปกติแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ปกครองบารังไกมักจะเป็นบุตร หรือทายาทของผู้ที่บุกเบิกเข้าไปตั้งถิ่นฐานในสมัยแรก^{๒๓}

๓. การปกครองโดยพวกชนชั้นสูง (Aristocratic) บารังไกที่ถูกปกครองโดยชนชั้นนี้ ภายในบารังไกจะแบ่งสมาชิกออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ คือ ผู้ปกครอง เสรีชน พวกชวานาอิสระและพวกทาส ผู้ที่ปกครองบารังไกก็ได้แก่ชนชั้นผู้ปกครอง ซึ่งเป็นชนชั้นสูงในสังคม กลุ่มนี้จะผูกขาดการปกครองบารังไกไว้แต่เพียงกลุ่มเดียว โดยที่ชนชั้นอื่นในสังคมไม่มีส่วนร่วมแต่ประการใด^{๒๔}

^{๒๒} Waddell, op.cit., p. 226.

^{๒๓} Corpuz, loc.cit.

^{๒๔}

Miguel A. Bernad, "The Structure and Culture of Philippine Society Before the Spanish Conquest," Asian Pacific Quarterly, (1972), 5.

การปกครองในรูปแบบวังกโ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการปกครองที่
 ชาดการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวในระหว่างชาวพื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น การขาด
 รัฐบาลกลางที่เป็นศูนย์กลางในการบริหาร ทำให้เกิดจุดอ่อนในการรวมกำลังและ
 ความคิด เพื่อต่อต้านผู้รุกราน จากจุดนี้ได้กลายเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้สเปน
 สามารถใช้อำนาจ และอิทธิพลของตนที่มีอยู่อย่างมากมายในระยะนั้น เป็นลู่ทางใน
 การเข้าครอบครองฟิลิปปินส์ได้อย่างง่ายดาย และปราศจากการต่อต้านที่เข้มแข็ง
 จากชาวพื้นเมือง สาเหตุประการต่อมาที่ช่วยส่งเสริมให้สเปนเข้าครอบครอง
 ฟิลิปปินส์ก็คือ นโยบายของกษัตริย์ฟิลิปที่ ๒ (Philip II) แห่งสเปน ที่ให้
 ชาวสเปนแสดงตนเป็นมิตรต่อชาวพื้นเมือง เพื่อการอยู่ร่วมกันชาวพื้นเมืองอย่างสันติ
 ทั้งยังได้ห้ามการกระทำต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเป็นศัตรูกับชาวพื้นเมืองอีกด้วย ^{๒๕}
 ขอนำสังเกตอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับการปกครองของฟิลิปปินส์ ในระย่นี้ก็คือ
 การปกครองของฟิลิปปินส์แตกต่างจากการปกครองของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค
 เอเชียอาคเนย์ ในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ต่าง
 ใ้รับอิทธิพล และยอมรับหลักการในศาสนาฮินดู โดยยอมรับหลักความคิดเกี่ยวกับ
 ระบบวรรณะ (Caste system) นอกจากศาสนาฮินดูแล้ว ก็มีพุทธศาสนา โดยเฉพาะ
 หินยาน ซึ่งเป็นนิกายที่ยอมรับบทบาทของพราหมณ์ ลัทธิความเชื่อดังกล่าวได้เปิดทาง

^{๒๕} Phelan, op.cit., p. 8.

^{๒๖} Brian Harrison, South-East Asia A Short History

(2d ed.; London : Macmillan & Co. Ltd., 1964), pp. 13 - 14.

ให้มีการสร้างแบบแผนทางการปกครองที่สนับสนุนชนชั้นปกครอง และส่งเสริมความคิดที่ว่าอำนาจของรัฐบาล (ผู้ปกครอง) มีรากฐานอันถูกต้องมาจากเทวอำนาจ^{๒๗} ส่วนชาวพื้นเมืองฟิลิปปินส์ ซึ่งไม่ได้นับถือศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู จึงทำให้การปกครองของฟิลิปปินส์ในระยะนี้ ไปได้ดำเนิน ไปในแบบที่ผู้ปกครองเป็นสมมติเทวราช ที่มีอำนาจเกินชาติกว้างขวาง และมีฐานะอย่างกษัตริย์ราชย์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

^{๒๗}โรเบิร์ต อี วอร์ด และรอย ซี แมคริตซ์, ระบบการเมืองปัจจุบันเอเชีย แปลจาก Modern Political Systems Asia, โดยเสนต์ จามริก และคนอื่น ๆ (พระนคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๑๐), หน้า ๒๒๘.